

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Tallat d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Part En Revenjoli. Escolta i oïren

Esmorecada

Si, els haurem d'esmorcar an ets anticlericals una mica, com «esmorquen» ses cuques dins es setembre untantles d'un brou compost d'oli, sofre i pebres coents, ben bollit tot dins una caldera; i les untes d'això per que ses mosques vironeres, sentint aquella olor tan maleyta, no s'hi acostin i així no les tirin virons, que les roegarien sa pell i sa carn, i sa llana els-e cauria, i allò els-e duria a ses tres pedretes. Idò bé, ets anticlericals son perseguits d'unes mosques pitjors que no ses vironeres, des dimonis cucarells, que les tiren es virons de s'impiedat i de s'odi a Deu i a l'Esglesia, i els-e roega i els arriba a menjar s'ossa i llavò els-e fa pegar de bec dins l'infern. Vaja, idò, a veure si 'ls-e donam sa mica d'esmorcada» que tant i tant necessiten, vepam si decantarem gens d'ells es dimonis cucarells; per poc que sia, sempre serà un bé.

I

¿Que sap s'ase d'ensafranar?

Es socialistetxos de Lluchmajor fan fer feyna ferm an es peus, escrivint articletxos i més articletxos demunt es seu brutissim i desvergondidissim paperot «Sa Granera soyada» («La Escoba») contra l'Esglesia i tot lo que'n fassa olor, amollant més mentides que paraules, mentint tan alts com son. De qui se veu que la duen fort (ells saben perque i noltros també), es d'En Revenjoli; i no hi ha dissapte que no mos escupim qualque fleuma i qualque gargay. Dissapte passat reureu unes paraules de l'evangeli de St. Mateu, unes paraules que va dir el Bon Jesús, Veritat eterna, Veritat divina, paraules que suposa sa «Granera soyada» que es qui escriuen LA AURORA, no les observen; i llavò diu que «escupim verinada» i «maltractam» «tota persona, per honrada que siga, per motiu de que té una manera de pensá molt diferent» de noltros; i diu ademés que noltros no feym gens de cas de lo que diu el Bon Jesús, i que deym que fassen els altres lo que noltros deym, pero no lo que noltros feym.—¿Quin ratx de mènes! ¿quant hem fet ni dit noltros res d'això? ¿mos ho ha sabut provar ab fets sa «Granerota soyada»? Bons están es socialistetxos que l'empastissen, per provar res d'això! ¿Fos fer bolles de bruticia com ets escaravats, contra tal o tal altre capellá, columniantlo ab sa major desvergonya! Noltros feym tot quant sabem per observar ses paraules del Bon Jesús, per defensar sa doctrina santíssima del Bon Jesús, per fer arribar dins s'enteniment i dins es cor des qui mos lletgeixen, sa veritat que'l Bon Jesús va dur an el mon per salvar tots es fiys d'Adam i Eva. I precisament defensam ses paraules i sa doctrina i sa veritat del Bon Jesús contra tots ets impios, renegats i noninguns d'anticlericals que, duguent tots un dimoni dins el cor, se desteixinen i cupden estrellarse per esveir del mon sa paraula, sa doctrina, sa veritat del Bon Jesús. ¿I aqueys socialistetxos tenen sa desvergonya de venirse'n a retreuremos tals i tals paraules del Bon Jesús, prenent que noltros no les observam! I ¿qui son ells per venir a donarnos lliçons de doctrina del Bon Jesús, allà ont no fan ells may altra cosa més que potetjar aquella celestial doctrina i ompirla d'escopinades i blasfemies? ¿Per que, en lloc de predicarmos a noltros qu'observem tals o quals paraules

del Bon Jesús, no comensen ells per observarles i viure com a bons cristians, així com Deu diu dins l'Evangeli qu'ets homos han de viure? Pero ¿que saben aqueys tarabanes de sa «Granerota soyada»? que saben ells de paraules del Bon Jesús ni de l'Evangeli, fora de potetjar tals paraules i tal Evangeli? ¿Que sap s'ase d'ensafranar, si no ha menjat aspiat may?»

¿Que noltros insultam «tota persona per honrada que sia» si no pensa com noltros? Es fals i mentida que may hágem fet res d'això. Noltros may hem atacat negú que no se sia demostrat inimic de Deu o de l'Esglesia o d'Espanya, i inimic de mala fe i ple de verí i de mentida! Es qui «no pensen com noltros», si no menten, si no blasfemen es nom de Deu, si no escupen gargays a sa cara immaculada de l'Esglesia Catòlica, an es cas de que les hágem de rebatre res que diguen, e-hu feym ab tots es miraments i sa consideració i respecte que mereix sempre sa bona fe i sa convicció sincera i «honrada». Ara an ets hipòcrites, farsants, blasfemadors i males ànimes com ets escriguedoretxos de sa «Granerota soyada» an es qui fan exactament ab la Santa Esglesia Catòlica lo que feyen ab el Bon Jesús es jueus carnals i fariseus, els-e tractam així com tractava aqueys es Mestre de tots es mestres, nostro Senyor Jesucrist, ver Deu i ver homo, que'ls-e deya: *hipòcrites, sepulcros emblanquinats, nascia (generació) malvada i adúltera;* i St. Juan Batista les deya: *rassa de vivores;* i St. Pau an es cismàtics de Creta les deya: *mentiders, males besties, panxarruts, perfandos;* i a N'Elimas Magó li digué: «homo ple de tot engán i de tota mentida», «fiy del dimoni», «inimic de tota veritat i de tota justicia»; i tot perque se dedicava a decantar la gent de sa doctrina cristiana, de sa fe de Jesucrist, de l'Esglesia de Deu, es a dir, just lo que fan ets escriguedoretxos anticlericals, sa «Granerota soyada». De manera que noltros ab so tractar ab duresa i aspror ets anticlericals no feym més que imitar lo que feya el Bon Jesús, St. Juan Batista, St. Pau, lo que feren sempre es Sants Pares i Doctors de l'Esglesia ab sos heretges i cismàtics de mala fe: com son ets anticlericalexos de sa «Granerota soyada» de «El Rayo», de s'«Obreretxo Balear»: de s'«Animalot pudent».

Acaba s'enfilay de batayonades des paperot socialista Lluchmajorenc contant que a Valencia han posat a sa presó un capellá i que a Benavent una al·lotella es fuyta d'un convent de monges, aont «es opinió d'alguns» que la va menar «un capellá molt llest i molt astut», i que llevó ella no li agradá tal estatge i en fogí. Això mos ho conta aquell poca alata de *Courtois*, que se vahaver de desdir de s'enfilay de calumnies i brutos que havia etzibellades contra Mn. Alcover. Ara figurauvos quina fe ha de mereixer un mentider de marca i un calumniador desenfreit com es ell! ¿O no hu sap aqueix terroter d'En *Courtois* que un mentider quant diu ver no'l creuen?—I supossem que sia ver això que diu En *Courtois* d'aquell capellá i d'aquella al·lotella, ¿que se deduiria contra tot lo que defensa LA AURORA, contra lo que ensenya nostra santa Mare l'Esglesia? ¿Hem dit may noltros ni cap catòlic ni l'Esglesia que's capellans sien impecables? no mos ensenya l'Esglesia que entre es dotze apóstols e-hi va haver un Judes? I que té de particular que una al·lotella que se tanca dins un convent per esser monja, llavò no li agradi i en fugí? ¿Que se de-

dueix de tot això contra sa Vida Religiósia ni contra l'Esglesia ni contra sa fe de Jesucrist? ¡Vaya gran virolla de *Courtois*! aqueix tros de pistola no fa blanc! vos fa fetxidal serveix tan poc com aqueixa closca vostra, que's veu que hu es ben buyda de cervell! Es allò de no tenir'hi gens gens!

II

¡Ja hi anau calsat per aygo!

Per un torra-pipes de *El Rayo* parlam, que dissapte entaferra dins es follet i un ratx de bajanades per esplicar com es que dins el mon, dins sa sociedad humana actual e-hi ha penes, patiments i malestar, i que son molts es qui viuen mal a pler. Aqueix gran betzol d'escriguedoretxo pretén esplicarho dient que tot això vé de que sa sociedad humana no se constituí, no s'organísá així. com pertocava, segons ses lleys naturals, segons ses ensenyances de sa ciencia... anarquista; i que per lo mateix e-hi ha que destruir sa sociedad actual i ferne una de nova an es gust d'ets anarquistes, i que llevó tot serà alegria i gaubansa demunt la terra.—Quina manera de desvarietjar i de somiar de desperts que tenen aqueys anarquistes! I ¿d'ont e-hu han despenjat que ses penes, congoixes, patiments i malestar que patim tots es fiys de Adam i Eva, pervenen de que sa sociedad humana se constituí, s'organísá malament? ¿Que hi eren ells quant s'organísá sa sociedad humana? Els so ha contat negú que hifos? ¿Com e-hu saben idò si se constituí així o així dessá, si ells no-hi eren ni els ho ha contat cap des que hi eren? ¿Que els ho revelat En Banyeta-verda, que a-les-hores ja caplevava p'el mon? Si es En Banyeta-verda que'ls ha contat tot això, els ha enganats com uns xinos, segons té per costum.

Qui va constituir jo anarquístetxos! sa sociedad humana, va esser el meteix Deu, quant criá, Adam i Eva per que fossen pares del género humá, i les creá, com era natural, bons, innocents, sensa mácula, instruits, inclinats an es bé, senyors de si meteixos, això es, de ses seues passions i instints, conforme es Cor de Deu, plens de gracia natural i sobrenatural, plens de gotx i de gaubansa, per que gaudissen a les totes sensa penes, sensa patiments, congoixes, disgusts ni soscapres de cap classe; pero tot això havia d'esser mentres ells se mantenguessen feels a Deu, mentres observassen i guardassen es preceptes de Deu, sa lley de Deu, fentlos avinent que es dia que tren-cassen aqueys preceptes, aqueixa lley, els-e cauria demunt tot un diluvi de mals i la mort, temporal i eterna. I Adam i Eva varen tenir sa desgracia d'escoltarse En Banyeta-verda, com el s'escolten ets anarquistes i ets anticlericals, i per això van així com van; Adam i Eva tengueren sa desgracia de rompre es precepte que Deu les havia posat de que no tastassen sa fruyta de *s'abre des bé i des mal*; menjaren d'aquella fruyta maleda i ab això romangueren subjectes a tots es mals de cos i d'ànima, quedaren deshertats del cel i esclaus del dimoni. D'aquí, i no d'altra banda, des pecat, venen jo anarquistes! tots els mals, penes, disgusts, patiments, congoixes i soscapres que hi ha p'el mon; des pecat surt tot això i no de esser se constituída ni organísada malament sa sociedad humana. De manera que si voltros arribáven may a destruir sa sociedad humana actual, i a constituirla i organísarla a sa vostra manera, resultaria una sociedad tan dolenta o més dolenta que s'actual; i hi hauria es meteixos mals que hi ha ara, més ben dit,

n'hi hauria molts més, perque voltros sou ses agrenadures, es rotam, es repussay de sa sociedad actual; i ¿que seria del mon si voltros may arribáveu a comandarne? Seria encara molt pitjor que no ara, com voltros sou lo més perdut, lo més xerec, lo més esquinsat que hi ha ara baix de la capa de Deu.

Si, jo anarquistes! noltros sabem com se constituí sa sociedad actual, perque mos ho ha revelat es qui la constituí, qu'es Deu nostro Senyor; i mos ho ha revelat dins la Sagrada Escritura, com ha revelat també que Ell no va fer la mort, sino que la varen fer Satanás i es pecat; Ell, Deu nostro Senyor, Veritat eterna, que no's pot enganar ni enganarnos, mos ha revelat que sa causa, sa rel i sa font de tots es mals, penes, sufriments, disgusts, desordres i soscapres es es pecat i res pus qu'es pecat. Per això es que desvarietjau tan fort jo anarquistes! com deys que's mals que pateix s'humanitat pervenen de sa mala constitució, de sa mala organísació de sa sociedad humana actual.

III

«El Rayo» quart creixent a sa man revés

Si, se veu p'es balans que publica aqueix paperot cada dissapte de ses seues «entrades» i «sortides». Ses «entrades» no solen passar may de quatre a cinc pessetes, i ses «sortides» no solen baixar may de 24 a 25 pessetes; de manera que cada setmana fa de dot «El Rayo» una «vintena» de pessetes, s'endeuta d'una vintena de pessetes. Dissapte passat posa que s'altre dissapte només va treure 4'50 pessetes, i que en quedá a deure 96. Això demostra sa forsa que du «El Rayo» i lo molt (!) que la gent el lletgeix. Per part nostra ¡que seguezca es paperot anarquista «endeutantse» fins que noltros diguem: «basta!»

¿Com se coneix qu'ets escriguedoretxos de «El Rayo» son quatre pobres errats de contes que fan tant de paper com En Palou a sa Pobla, que feya set anys que hi era i negú se'n era temut.

IV

Alegria buida

E-hu es estada sa des paperots socialista i anarquista de Ciutat, que sortiren dissapte passat més mesos qu'un ca ab un os, més xelestons qu'un es xeremies perque es «ferroviaris de casi tota Espanya feyen «vaga», esperant que vendria sa «vaga general» de tots ets oficis i obrers de tota sa Nació i que això poria esser es comensament de sa «guerra social» que somien aqueys falsos partidaris de sa «pat universal» que diuen que volen, mentint com l'ànima de Judes. Si, ha resultat una alegria buyda sa d'aqueys paperots indignes perque sa vaga des ferroviaris se va disoldre, se va esveir diumenge passat perque aquells obrers arribaren a comprendre que «val més compostura magre, que sentencia grassa», i se varen entendre ab ses Companyies, deixantse elles i ells tayar un tros de capa; i hi ha aydat molt es Govern ab sa seua actitud serena i enérgica contra es troti revolucionari que sa «vaga» anava a prendre i també ab sa promesa qu'ha feta de presentar a ses Corts una lley aont se satisfassen per un igual es drets de sa nació, de ses Companyies i d'ets obrers.

E-hi ha que donar s'enhonabona an es Govern, a ses Companyies i an es ferro-

viaris per sa correcció que han sabuda guardar i p'es seny qu'han demostrat tots evitan: es telabastaix i es rebumbori que's revolucionaris de professió (socialistes i anarquistes) volien fer esclatar per que el dimoni se'en dugués ses titeress. De manera que ets escriguedoretos de s'«Obrer Balear» i de «El Rayo» se'n han duyt un mal porro, un perboe d'aquells d'aquells, perque lo qu'ells esperaven que vendria darrera sa «vaga des ferroviaris», no es vengut, gracies a Deu. S'alegria que tenien aqueys paperots, era propia de dimonis; es dimonis s'«alegren» sempre de que tot vaja malament, de que tot fassa flamada, així son socialistes i anarquistes. ¡Ja mos hi diria bé porerlos passar tots a una illa deserta, aont poguessen ensayar es seu sistema social, i que no'n poguessen fogir de tal illa: aviat no'n quedaria ni un per nat senyal: se llevarien des mitx uns ab altres, fins que només en romandria un, que, per no esser manco qu'ets altres, se suicidaria. Ja's sap que es suícidí es un dogma socialista i anarquista.

V

¿E-hu sentiú escriguedoretos de s'«Obrer Balear» i «El Rayo»

Es caporal des «vaguistes» ferroviaris catalans, En Ribalta, ha declarat aquestes dies devant un baldró de periodistes que l'Il·lm. Sr. Bisbe de Barcelona mereix grans alabances per ses passes que doná sobre dita «vaga ferroviaria»; i qu'ells es ferroviaris seguirán com abans defensant ets interessos de ses Companyies, que les donen pa. I va dir més En Ribalta: se declará catòlic convençut, i que no professa idees polítiques, pero que es un admirador d'En Maura i En Lacierva. ¿Que hu sentiú, escriguedoretos socialistes i anarquistes? voltros que, si poguésseu, faria tant de temps que les haurieu llevats des mitx an aqueys dos caporals conservadors? Ja es segur qu'En Ribalta ab aquestes declaracions vos será caigut de la gracia i que ja no'n voldreu mudes.

VI

¿E-hu veys, anticlericalexos?

S'Ajuntament d'Avinyó de França, ciutat de 48.000 habitants, un Ajuntament republicà, com se suposa, ha enviats a passetjar es «malalters layes» de l'hospital de «Tuberculosos» (tísics) perque resultaven més dolents que lo que tiren, i han cridades ses «Monges de la Caridad» de St. Vicens de Paul, que no son com es «malalters» layes i «malalteres» layes que només e-hi son pe'sa paga i se calen es menjarets des malalts i tracten aquests a cosses. No, ses Monges no son així, sino que serveixen es malalts per Deu; veuen ab sos malalts es meteix Bon Jesús, i per aixó els-e serveixen ab una amor i un esment fora mida.

E-hi ha que alabar es bon sentit que s'Ajuntament republicà d'Avinyó ha demostrat pegant cossa an es «malalters» i cridant ses monges de St. Vicens de Paul. ¿Que hi deys an aixó, republica-netxos de mala mort, menja-capellans insaciables, que no estau bons en no berenar d'un capellá, dinar d'un frare i sopar d'una monja? ¡Ja hu veys lo que fan es vostros correlligionaris d'Avinyó!

VII

El Bisbe de Barcelona justificat

Es diaris duyen, es dies de sa «vaga» des ferroviaris, que es Ministre de Foment Villanueva havia censurat el Bisbe de Barcelona pe'ses passes que doná entre es «vaguistes» com si fos una cosa estranya qu'un Bisbe tractás d'intervenir ab una «vaga». No sabem fins aont el censurá En Villanueva, a dit Sr. Bisbe, lo que sí deym que es molt propi d'un Bisbe fer lo que tractá de fer ara el Bisbe de Barcelona sobre sa vaga ferroviaria. No és es primer Bisbe ni es segón ni

es tercer qu'ha tractat d'intervenir en «vagues».

Es nostro bon confrare «Pla de Bages» de Manresa, dissapte passat, recordava tots aqueys casos:

«A Londres al 1889 hi havia la vaga dels dockers, que es de les que han format época; els vaguistes passaven de 100.000. El tráfico del port era parat en absolut.

«Les gestions del Lord-Batle, i les del arquebisbe anglicá, les de tothom havien fracassat. Hi intervingué el Cardenal Manning, Arquebisbe de Westminster i la seva veu fou escoltada, el seus consells atesos y la vaga fou resolta.

«Algú'l criticá y li deya:

—«Peró, Eminencia, axó que feu es socialista.

«A lo que l'Arquebisbe contestá:

—«No ho sé; si per vosté es socialisme, per mi es cristianisme».

«A la conca minera del Rhur s'hi promogué una de les vagues més imponentes.

«Pararen mes de 100.000 obrers belgues y 200.000 d'alemanys. Volien augment de jornal y la Federació de sindicats miners cristians reconexent la justicia de la demanda resolgú apoyarlos.

«El R. P. Rutten y els Cardenals Kopp y Fischer els defensaren ab entusiasm y els feren assolir el triomf.

«Max Turmann explica en la seva obra «Actividades sociales», que per octubre de 1900, se declará una vaga important d'obers sabaters a Quebec (Canadá).

«L'arbitre fou monsenyor Begiu, Arquebisbe de Quebec y els primers passos de la seva intervenció foren prou per que els obrers reprenguessin el treball y la seva sentència fou considerada tant important que'l Govern protestant del Canadá maná fos reproduida en la «Gaceta del Trabajo».

«En la vaga de Milán, promoguda el 1898, el P. Albertoni fou el defensor dels obrers desde les columnes de «L'Osservatore Católico» y per ells recullí en suscripció més de 10.000 francs.

«L'Arquebisbe de Malines en una alocució dirigida fa poc als seus fidels diu: «Si una vaga es reconeguda justa, no tinguin cap reparo els sacerdots en que'ls sindicats que dirigexen, hi prenguin part. En mi trobarán ajuda y protecció».

«1899. El Bisbe de Búffalo intervingué en una vaga de descarregadors, obtenint dels vaguistes que renunciessin la violència y dels patrons un augment de jornals.

«1906. Mgr. Gazzini, bisbe de Cesena, escrigué una Pastoral per destriar es drets y debers de les parts litigants quan la vaga d'obers del camp.

«L'any 1907 se declará a Flers (Fransa) una violenta vaga de obrers d'industria teextil. Monsenyor Bardel bisbe de Seez devant dels joves catòlics organís els socors als vaguistes, y a les seves gestions se degué la solució de la vaga.

«En el meteix any l'arquebisbe de Montreal fou designat arbitre per resoldre y resolgú la vaga de descarregadors del port.»

VIII

¿Escoltau aqueix rossinyol, o anticlericalexos ateus!

A França hi ha un gran naturalista, sabí ab tota sa estensió de sa paraula, Mr. Fabre. L'han anomenat ab raó *N'Honer dels insectes*, i es sublim poeta Mistral el proposá a la Royal Academia de Stokolmo p'es *Premi Nobel*, un premi molt grós que fundá s'inventor de sa dinamita. Mr. Fabre diu que no creu gayre ab so transformisme, aixó es, no creu sa gran animalada d'En Darwin de que s'homo desxendesca de sa monopa; pero en cambi creu en Deu. E-hi aná a veure'l es corresponsal d'es diari de Marsella a Serignan, que conta de sa seua visita tot aixó, que prenim des nostro bon confrare de Vich *La Gazeta Muntanyesa* de dia 5 del corrent:

«He anat expressament a fer una visita a Mr. Fabre a fi de que ma paraula no fos una paraula en l'ayre, sinó ressó de la seva.....

«No hi há dubte que Mr. Fabre creu en l'existencia de Deu, la Providencia, l'immortalitat de l'anima. Parla de la religió en termes excelents, en «lis Oubreto dóu Felibre di Tavan», publicades l'any darrer (1909).... Parla en sos llibres de la «providencial» inspiració del instint.... Ensenya que'l llamp es un dels medis «providencials», que sanejan l'atmósfera.....

«Ab intent de donarvos la seva resposta, jo vaig plantejarli de dret la qüestió: «Vosté creu en Deu?». Jo sabia anticipadament lo que ell me diria. Aquí teniu casi textualment la resposta. El primerament va citar-me de memoria en llatí el famos passatge de Ciceró qu'es clássich en la materia: «Nulla gens est neque tam immansueta neque tam fera, quae non, etiamsi ignoret qualem habere Deum deceat, tamen habendum sciat». Y ara aquí teniu la seva professió de fe personal: «Jo no puch pas dir que crech en Deu: «Jo el veig». Sens Ell, no comprench res, tot son tenebres. No solament,—afegí somrient,—he conservat aquesta convicció, sinó que l'he.... «agradada o mellorada», com vos volgueu. «Totaféca té les seves humorades». «Jo considero l'ateisme com una humorada». «Es la malura del temps present». «Abans m'arrencarían la pell (sic) que no pas la creencia en Deu.»

«La frase ciceroniana que digué el naturalista y refereix el corresponsal, es així, traduïda, per si algú no coneix prou be l'original per traduhirla ell meteix: «No hi ha nació tan incivilisada ni tant ferotge que no sápigua que s'ha de tenir un Deu, encara que ignori quin... Desgraciadament, la civilització materialista arriba a entenebrar en molts esperits la idea de la Divinitat; mes el vertader sabí «veu», com Mr. Fabre, en els efectes la Causa

primera, y sens ella no pot explicarse res; y «ateus, llur segle, y cel y terra passen y el nom de Deu sempre re-truny més alt.»

IX

¿E-hu veys?

Mos donen per cosa certa que des *Puput* de dia 14 de setembre—que dupa aquella calumnia tan feresta contra ses «Fies de la Purissima» de Manacor i es reverents sacerdots que les dirigeixen, comentant p'el Sr. Rector,—se'n repartiren uns setenta més que ets altres dissaptes. ¿E-hu sentiú aquells que pretenien que negú havia notada aquella calumnia tan horrible i que la gent no se'n seria temuda?

Dissapte passat segueix s'«Animalot pudent» fent befa de ses «Fies de la Purissima», del Sr. Rector, des qui dins s'Ajuntament de Manacor defensaren ses «Monges de la Puresa», des digníssim diputat per Mallorca D. Juan Valenzuela, an-e qui tant deu Manacor, i de l'Il·lm. Sr. Bisbe de Mallorca, del qual diu que «dorm dins el Palau» i que governa sa Diócesis «dormint». Així es s'«Animalot pudent»; no pot estar que no escupi fleumes i gargays a ses Autoritats i persones dignes que fan qualche cosa a favor de l'Esglesia.

L'Il·lm. Sr. Bisbe ¿no's desteixina p'es bé de totes ses esglesies de Mallorca? D. Juan Valenzuela i no's descalsa per fer tot es bé que pot an es pobles que l'ele-giren Diputat? ¿no's demostra fuy devot de l'Esglesia? Idó aixó ja basta per que s'«Animalot pudent» despar d'en-tant entant ses seues pues verinoses contra l'Il·lm. Sr. Bisbe i el Sr. Valenzuela.

DE TOTES ERBES

En Bernadet i la Reyna manlleuada

Aixó era i no era... bon viatge fassa la cadenera! Per voltros un aumut i per mi una barcella.

Idó heu de creure i pensar qu'una vegada hi havia un rey casat ab una dona sa més bona del mon fora la Mare de Deu, i només tenien un fuy que nomia Bernadet, lo mes etxerevit, gellanxó i bon al·lot de tot de tot.

El Rey no havia donat may un que xarrar; pero, un dia cop en sec una pollastrella de més pòlissa qu'una serp, pero molt garrida, planta un grandió casat devant ca'l Rey, perque era fada, pero de ses més fines, que'l dimoni només li guanyava a banyes; i allá venguen criats, vestits com a comtes i tot un estol de criades vestides com a marqueses; i no sortia may a peu, sempre en carrossa de vuyt mules ab tots es guarniments de seda y argent; i es cotxers i llibreres no hu vulgueu sobre com anaven d'enllestits i de ben encitronats; es de ca'l Rey eren fems devora ells.

Tothom n'estava ab sos cabeys drets de veure aquella revel·lera tan bella dona, pero tan engallada i estufada i qu'arreconava ab sa seua esponera may vista totes ses senyores i senyors des reynat, comensat p'el Rey. En passar ella p'es carrer ab sa carrossa de vuyt mules i ab tot s'acompanyament de cambreses, llibreres i cotxers, i ella cap alt i més inflada qu'un lleu ab ceba, ab collars de perles p'es coll i brasserolles d'or p'es brassos i enfilays de diamants i rubins que li embarriolaven tot es cap i sa gran cabeyera a lloure que li pegava fins part de vall es genoyes,—no vos dic res si tothom sortia per veurela passar: ses dones, plenes d'enveja, que les alsava ab pes; i ets homos ja vos ho poreu pensar.

El Rey va esser es qui pagá la festa, vuy dir, que la se comensá a mirar an aquella mandragolina; i, com se'n va tómer, n'estigué enamorat, pitjor que si ella li hagués donats encanteris. I que fa aquell malanat del Rey? Fa treure ets uys a la Reyna i la fa dur a tan-car dins un castell que tenia dins unes

muntanyes a les mars perdudes, a fi de que no se'n sabés pus mèn ni perdiu. Tothom se va pensar que la Reyna era morta, i a-les-hores el Rey se casa ab aquella polissarda de fada, tan garrida de cos com lletja d'anima.

I heu de creure i pensar que sa gran noninguna aviat ja no pogué veure ni pintat En Bernadet; i pensa qui pensa com s'ho faria per llevarlo des vent, veyent que s'al·lotó era de tan bona part que, en veure que negú demanava una cosa, tot d'una ja anava a dur-lehi per donar aquell gust, un dia se posa a dir:

—¿Ay mesquina de mí ¿que m'ha agafat? que m'ha agafat? No sé que tenci! no sé que tenci! ¡Ay que no menjaré ni beuré, que En Bernadet no m'haja duyt es fetge des «cavallet vert»! ¡Ay que no menjaré ni beuré, que En Bernadet no m'haja duyt es fetge des «cavallet vert».

I allá ja la me tengueren a la «Reyna manlleuada» sensa voler menjar ni beure fins i tant qu'En Bernadet li hagués duyt es fetge des «cavallet vert».

Com s'al·lotó hu va sebre, pren un cavall i un bossot de diners, i ja es partit de d'allá cerca qui cerca qui li donaria claricies de per ont caplevava aquell bo de «cavallet».

Camina caminarás, topa una veyeta, que ja l'ha escomès, dientli:

—¿Aont vas, Bernadet fuy de rey?

—¿O bona jayetal diu En Bernadet, ¿i com e-hu heu conegut que som fuy de rey?

—Ab sa cara, fuy meu dols estimat, diu sa jayeta.

—Idó, si hu voleu sebre, diu En Bernadet, aont vatx, jo vos ho diré: me'n vatx a cercar es «cavallet vert» per treureli es fetge i durlo a una persona que'l me demana, i es meu gust seria alegrarla d'aixó.

—¿Es «cavallet vert» cerques? diu sa jayeta. Si tu'm promets, de fer tot quant te diré i de no destaparme may, jo t'ho diria.

—Vos ho promet, vos ho jur, com som Bernadet! diu s'al·lotó.

I fa una creu ab so dit gros de cada ma, i la besa una partida de vegades, tot dient.

—Vos ho promet! vos ho jur! vos ho promet! vos ho jur!

—Mira, diu sa jayeta, e-hu sé massa qui es sa qui te demana es fetge des

(1) La'm contá madó Francisca Camps de Puigpuyent, al cel s'ia ella i tots los cristians morts.

«cavallet vert»: es la «Reyna manlleuada», sa qu'està en lloc de ta mareta, sa dona més bona dona que hi ha an el mon fora la Mare de Deu. Si aquelia te demana es fetge des «cavallet vert», no es que vulga que le hi dugues, sino per durte a perdre ab so anarli a dur tal fetge. Tots es qui hu han provat d'anarlo a dur, han feta mala fi, i tu també en faries si no'm creyes a mi de tot quant te diré. Vetaquí idò lo qu'has de fer per trobar aquest «cavallet» i treureli es fetge. Arme't d'una espasa i d'un miray, i prens cap a llevant, sempre cap a llevant; caminarás set dies, trobarás un grandíós amel'ler ben carregat de mel'les; penges es miray a sa soca devers set pams alt, i tu t'enfiles per amunt per amunt, t'amagues dins es brancam, qu'es ben espès de fuya; i allà, sensa bategarte gens, espera qui espera que s'entrec es «cavallet vert», que s'entregarà tot generós: s'acostará an es miray, s'hi mirará, i veventse tan garrít, s'hi embadalirà mirants'hi. Tu a-les-hores li has de tirar s'espasa ab tota sa forsa a fi de clavarlehi entre es dos espal'lons i llavo deyalles per acabarlehi de clavar tay de manec. Aquí ell estirará es potons i acabarà ets alens; llavo l'obris, li treus es fetge, i li estrenys cap an aquell persona que'l te demana.

—Deu fassa, o germaneta! diu En Bernadet, que tot me vaja així com vos m'acabau de d.r.

—T'hi anirà, diu sa jayeta, si tu fas tot lo que t'he comanat.

En Bernadet doná mil gracies an aquella jayeta, i ja es partit a cercar una bona espasa i un bon miray troba una cosa i altre; i ja li ha copat de diállá cap a llevant, tot dret cap a llevant.

Camina caminarás, des cap de set dies topa un grandíós amel'ler ab una rama ben espessa; penja es miray a sa soca, uns set pams alt, i ja s'enfila per amunt per amunt, s'aíca per dins sa rama, i s'hi amaga ben amagat, i allà está qui está sense bategarse de peu ni cama, i espera qui espera que's presentás es «cavallet vert».

Es «cavallet vert» no's feu esperar gayre; al punt comparegué tot xarpat, «tris-tras», «tris tras». Afina es miray penjat a sa soca, i ja s'hi mira; i, com s'hi veu dedins tan garrít i ben tayat, va romandre tot estafaril'lat, i allà mira qui mira dins es miray, i no se'n poria avenir de sa seua garridesa i galania.

Com En Bernadet el me guipa tan infundat ab so mirarse dins es miray, li apunta ab s'espasa, i zasl' le hi tira ab tota sa forsa; i tengué tan bon dret, que la hi acorá entre espal'ló i espal'ló. Aquell animalet romangué tot espetarrellat; pega un parey de llongs i cau de folondres. En Bernadet devalla més que depressa de s'amel'ler, li bota demunt i li acabá d'acorar s'espasa tay de manec, i al punt es «cavallet vert» ja va haver donat a rebre, colá la vida, revinglantse dins una bassa de sanc.

En Bernadet tot d'una li obri sa caixa des cos, li treu es fetge, i de d'allá cap a ca-seua!

Camina caminarás, des cap de set dies e-hi arriba, i se presenta a son pare.

—Mans mon pare! va dir besantlehi. Vetassí es «fetge des cavallet vert», que ma mare manlleuada me demaná.

El Rey en va estar contentíssim; agafa es fetge des cavallet vert, i cap a la Reyna manlleuada! Le hi presenta, i li diu:

—Vaja! vetaquí es fetge des «cavallet vert», que deyes que no menjaris ni beuris que En Bernadet no'l te dugué! Ja'l t'ha duyt En Bernadet.

Com la Reyna manlleuada sent això i veu aquell fetge, se posá feta un dimoni, cridant i dient:

—Ah polissó! més que polissó de Bernadet! M'ha mort es meu germá! ¡polissó! ¡polissó! ¡polissó!

—Que vol dir t'ha mort es teu germá? s'esclama el Rey, tot confús.

—¡Vol dir que'l m'ha mort! diu la Reyna manlleuada!

—¡Qui hu dirá que'l t'ha mort? diu el Rey.

—¡Jo hu diré i e-hu! diu respon sa gran polissarda. ¡Aquest «cavallet vert» era un germá meu!

—¡Que vol dir un germá teu? diu el Rey.

—¡Vol dir que hu era! diu ella.

I allá plors i descapdell, jurant i perjurant qu'aquell «cavallet vert» era un germá seu

I era ver que hu era; pero ella havia demanat tant que En Bernadet li anás a dur es fetge des «cavallet vert» perque estava ben segura que's «cavallet vert» se menjaría En Bernadet, com l'afinaria dalt s'amel'ler, com s'havia menjats tots ets altres frys de rey i prínceps qu'eren anats a veure si li treurien es fetge, que tenia virtut per curar qualsevol mal. Si En Bernadet no té sort de penjar es miray a sa soca de s'amel'ler, no hi haurá hagut vel; es «cavallet» se seria enfilat pe'sa soca, i ab un brúfol el se seria enviat, i ¡bona nit Bernadet!

El Rey com sentia tot allo, que la Reyna manlleuada no s'aturava de dir polissó an En Bernadet perque li havia duyt allo meteix que tant i tant li havia demanat, se posa a dir, renya qui renya:

—Pero ¿qui t'entén a tu? Tant de demanar qu'En Bernadet te dugué es fetge des «cavallet vert», i ara perque el t'ha duyt, haverlo de tractar de polissó i moure aquest escándol?

Aquí la «Reyna manlleuada» baixá bandera per por de sa por, i no la sentiren pus una partida de temps.

(Seguirá)

JORDI DES RECÓ

Grans mercés

Les donam ab tota la nostra ánima a l'Il·lm. Sr. Dr. Lopez-Pelaez, Bisbe de Jaca, i an el M. I. Sr. Dr. Mn. Jusep Oliver, Degá de la Seude Mallorca, per haver honrada LA AURORA enviantnos es primer sa seua preciosa conferencia «La Batalla de las Navas y la Batalla contra el Socialismo», i es segón es curiós estudi que acaba de publicar «Reflexiones sobre el Catolicismo y el Socialismo». D'una i altra obreta mos n'ocuparem ben aviat, si Deu ho vol, per donar una mica d'idea de sa seua importancia.

Agraiment

Agraim an es nostro bon confrare de Ciutat «El Seglar Católico» l'elogi que fa de LA AURORA per lo que digüerem s'altra diassa defensant ses «Escoles des Patronat Obrer» i demostrant que's Retgidor de Ciutat, D. Bernat Obrador, republicá, va obrar com a bon democrata proposant a s'Ayuntamiento de Palma que's concedís una subvenció per aquelles «Escoles».

Ses alabances a LA AURORA que de moltes bandes i de persones autorisadíssimes mos arriben, mos umplen de coratge i mos rescabalen de ses censures i investides de certs biduins capsgrinosos de Manacor, que no's treuen paraula bona de LA AURORA, i que la voldrien veure crucificada i qualche cosa més, i que'l dimoni les se'n du com veuen que LA AURORA, en lloc de mancabar gota, reprén de cada dia, gracies a Deu. Ay idó? Es qui se sent picor, que gratin, fins que tenguen gratera. ¡Deu se'n apiat de aqueys pifolers!

En Bri-Fi

que hi diu sa sena.

1.

Estam d'enhonabona

E-hu feim a sebre an ets amies de LA AURORA. Estam d'enhonabona tots es qui cada dissapte posam les nostres mans pecadoras a sa tasca de fer aquest setmanari.

Pero, sobre tots i més que tots, e-hi está En «Bri-fi». ¡Si senyors, som arribats a un punt tan alt, que may mos ho haguéssem pensat. ¿Qui hu havia de dir? Un ser tan insignificant com En «Bri-fi» (perque, mirau que hu es magre de tot un «bri»; i sobre esser «bri», afegiuhí que sia fi), idó, En «Bri-fi» ha tenguda s'honra, s'alt honor, s'incommensurable distinció, de que li traduissen un des seus articles publicats demunt LA AURORA; i no vos penseu que sia estat demunt cap diarietxo provinciá, sino

demunt un rotatiu de la Cort de totes les Espanyes, de Madrid. I ¿sabeu quin es aquest rotatiu? Idó, agafauvos fort, perque sols es nom tomba d'esquena... ¡Demunt «El Radical» de día 22 de setembre passat!

¿E-hi ha, o no hi ha motiu per estarne satisfets?

E-hi estam moltíssim, pero moltíssim perque pareix que la cosa los cou an eis senyors radicaletxos. ¿Ah, idó? ¿que vos pensáveu que no'n sabíem de donar ventim, i caluixos i altres herbes?

2.

Los es caigut tort

Si que los hi es caigut ben re-dertort an els anticlericaletxos que noltros e-hi hágem dita la nostra sobre haver suprimida es Govern s'Escola Normal Superior de Mestres de Balears; i quant no hu diuen ab sa boca, e-hu diuen ab sa coua, com ara.

Perque heu de sebre, qu'un senyor X. (¡quin será ell, que no mostri cara!) desde Mallorca, i casi podriem assegurar, desde Manacor, ha enviat un articletxo an aqueix diarietxo radicaletxo de Madrid, an aqueix «pou-negre» o «lloc-comú» d'En Lerroux, allá ont tota calumnia i tota infamia té el seu lloc, sobre tot si se tracta de coses d'Iglesia. Idó diu s'articletxo que es un sintoma de falsa regeneració social es moviment de protesta que s'es alsat dins Mallorca cuantra es decret de N'Alba, llevant a les «Germanes de la Puresa» la Normal Superior de Mestras.

Noltros tot d'una mos sentirem tentats de no dirne cap mot, pero, per que no's pensi aquest «terroler» qu'ha escrites aquexes betzolerias dalt «El Radical», que li menam por, en direm dues paraules, fent constar abans de tot que tal articletxo no mos desment ni una coma, ni un punt, de tot quant noltros hem escrit demunt aquest setmanari referent a tal asunto.

3.

Grosseries

En camvi, volem fer notar an eis nostros lectors les següents grosseries que dit senyor X. amolla:

Tracta «els coranta Ajuntaments mallorquins» (son coranta set, germá!) qu'han firmada l'instancia demanant la reposició de la nostra Normal a son estat primitiu, d'ignorants i «inconscients», perque diu que firmaren l'instancia sense sebre ni tant sols si hi ha Normals an el mon.

Ets anticlericaletxos son així: nigú sap res més qu'ells; nigú es «conscient», nigú sap lo que's fa, més que ells. «Alab'et, ruc que a vendre't duc». ¡O sa ciencia i sa conciencia d'ets anticlericals! Se redueix tota a bra mar per activa i per passiva contra Deu i l'Esglesia.—Llavò n'amolla unes quantes contra els dignes retgadors republicans de l'Ajuntament de Ciutat per haver defensades les «Religioses de la Puresa» i cuantra el digníssim senyor D. Francesc Castafio per els seus articles publicats dalt «La Almudaina».

En «Bri-fi» traslada a dits senyors i an els Ajuntaments que firmaren, aqueixa censura de «El Radical», tan potencia i carabassenca.

4.

Mentides

De mentides si que n'hi ha a roi seguit dins l'article d'«El Radical».

Es mentida que les «Germanes de la Puresa» se fessen seus tots els pensionats d'ets altres Collegis. Tot mallorquí sap que an es Pont d'Inca n'hi ha un, a Ca'n Capes un altre, a So'n Espanyollet un altre, i tots ben polents i poderosos, gracies a Deu, i ¡que dur!

Es mentida que dites «Germanes», hagen fet res may ni posada cap influencia per treure es professors seglars que un temps e-hi havia.

Es mentida, i ben mentida que les

monges que desempenyaven las cátedres no tenguessen els títols reglamentaris. El Real Decret de Constitució de dita Normal exigia a ses professores es títol de Mestras Superiors, i totes, absolutament totes, el tenien; i es més, la digníssima Mare Directora té el de profesora normal. ¿Que trobau an aqueix escriguedoretxo que mos lladra desde «El Radical» de Madrid? Idó per l'estil d'això es tot lo altre que diu.

Ses virollades qu'amolla sobre la «Defensa Social» son tan aigordentes y baldufenques que ni tant sols merexen que mos hi aturem a dirne una sola paraula.

5.

Tres mots més

Les vos volem dir ¡o senyor X! per bé vostro, i per que una altra vegada no pegueu de morros, com vos ha succeit aquesta vegada:

En «Bri-fi» no es es «leader» (caporal) de la «pagesia» («patanería» que deys vos) ni molt manco de les monges de Mallorca. ¡Ja hi anau errat de contes!

¡Pobre «Bri-fi»! Ell, caporal o «leader» de pagesos, i ni tan sols es de la pagesia.

Ell, caporal de monges, i ni tant sols es estat may escolá.

Ja hi anau calsadet per aigo, Sr. X! Se veu a la lleo que no sabeu que vos pescau ni d'un bon tros. ¡Si vos sabésseu qui es En «Bri-fi»! riurieu per ses butxaques; vos dic que riurieu de gust.

Un altre mot. Per bé vostro vos ho dic, perque vos estim sensa coneixer-vos. ¿Voleu que vos tenguen en bon concepte? voleu fer una mica de vasa an aquest mon? Idó, no torneu pus may a escriure «ap article en castellá. Mirau que per més poc delicte n'hi ha que son a presili per tota la seua betzolenca vida. Mirau, que vos ho diu En «Bri-fi», i per qualche cosa li diuen «fi». Mirau que escriure en castellá, i dir: «Sabemos la prima de eso etc.» Vaja ¡homo! d'ensá que hu lletgren ses persones enteses, se'n riuen de vos a les totes, que sa panxa ja les comensa a fer mal de tant de riure. Vaja, Sr. X. abans de tornar escriure repassau una miqueta aqueix castellá vostro, que s' veu que fa massa poc grau, i que n'estau ben cruu. Poreu «sebre la prima» d'altres coses; ara de castellá i de lo de s'«Escola Normal Superior de Mestras» se veu massa clar que no la hi sabeu gens gens gens.

Un palau grandíós

E-hu será es que están edificant a La Haya (Holanda), dedicat a la Pau.

Aqueixa nació ha cedits es solars aont se construeix, que son immensos. Es Govern ha regalats, ademés, set finestrals de colors y ha oferit deixar, per que hi fassen planta, quatre magnífics retaules d'En Bol; Bèlgica hi ha enviades unes quantes portes de bronzo y ferro forjat; Inglaterra, altres quatre finestrals de vidres de colors per la gran sala de sessions; França, una partida de tapisos dels Gobelins; Alemania, s'es encarregada de construir la porta monumental d'entrada; Italia, ha oferit-tot es marbre necessari per l'escala d'honor; Suissa, un magnífic rellotge, que diuen qu'es una verdadera obra d'art; Turquia, hi ha d'enviar catifes; Rusia, riquíssims gerros; Suecia y Noruega, grans cantidats de pedra viva; Dinamarca, una hermosa font-brollador per els jardins; Austria-Hungria, catifes, gerros y canalobres monumentals de bronzo dorat; Ets Estats Units, una escultura colossal destinada a presidir le dita sala de sessions; l'Argentina y Chile, hi volen regalar una copia exacta del monument que han construit a ses seues fronteres per recordansa de la pau qu'entre elles han establerta; la Xina, ¡fará pre-

sent de quatre preciosos gerros monumentals y el Japó d'uns tapissos brodats que seran tot una marevella.

Tot això es molt hermós y está molt bé; pero lo important, lo necessari seria que ses nacions *volquessen* mantenir s'amistat lleal y verdadera, que fessen un esforç per anar de cap a sa desarmada universal, y més que tot que fessen reynar sa Pau de Cristo demunt totes aqueixes nacions, s'única pau que pot donar tranquilidat i gaubansa an ets esperits, que tanta fam ne tenen y que de cada dia en passen més fretura.

Els diners del fogoner del «Numancia»

Es cap i a la fi son compareguts... ¿Qui? ¿Els diners? No propiament els diners; pero se sap qu'un tal Luis Plaza, del «Centre Escolar Democràtic» es descomparegut, i no tot sol, sino ab sa marrota des diners replegats per subscripció entre es republicans per socórrer els fills y la viuda de aquell desgraciad fogoner de la Numancia que ses prèdiques des caporals republicans el varen dur a sublevarse pe' sa república ab una partida de companys dins aquell bastiment de guerra, equest estiu va fer un any.

¡O s'honradesa, s'altruisme, i s'abnegació des qui duen la balla entre's republicans espanyols!

¡Quins farsants! ¡Quins hipòcrites! ¡Quines beynes!

J ara escoltan

EN VERA-VEU

«Rebel·los que vomiten terribles anatemes, plens d'odi i de venjansa»

Així, ni més ni pus, se declaren ets anarquistes «indòmits» de «El Rayo». Ell perque En Canalejas, am molt d'acert, va posar a s'ombra una partida de noninguns «per s'horrible delictes d'escampar idees criminals de libertinatge», están que no hi veuen de cap bolla contra ell: contra sa seua maleda democracia; tan rabiós parlen es de «El Rayo», que diuen que «s'única manera pràctica i definitiva d'acabar am s'Estat, sa Patria i sa Relligió, son es medis violents», es dir, s'anarquia pura.

Aquestes doctrines tan «rotges» — que no son gens noves damunt ses planes verinoses des paperot sindicalista — no necessiten refutació: solament les poren predicar persones qui ja no son persones, descreguts i bandejats qui han perdut es sentit comú, que no tenen noció de sa pràctica de sa vida, qui no saben d'ont venen ni aont van, qui no volen admetre cap principi de moralidat i orde. Per això, per lo massa anarquistes que son aquestes idees, tant que un infant e-hu veu, mos creym dispensats de posarias en solfa. Just donam sa veu d'elert a es qui teuen obligació de sentir-la, — que no és es qui governa tot sol —; no sia cosa que un dia o altre sa societat se temi que té es cap xapat, precisament quant ja sia pasada s'hora de posarse cervellera.

Veritats de s'«Obrero» que recomanem an es de «El Rayo»

Un tal «Bueso» de s'«Obreretxo» discorre sobre ets anarquistes i sa seua obra i posa aquestes veritats com unes cases.

1.ª «Ets anarquistes, qui se fingeixen amics de s'obrer, son es seus inimics més rabiosos: a) perque aonse-vuya, en tot temps i en tota ocasió, am ses seues idees desgavellades, son causa de sa desorganización obrera; b) i perque, mentres diuen que s'emancipació de s'obrer es obra d'ell meteix, procuren qu'es treballadors no formin societats de resistencia. (Es «perque» el diu es paperot socialista amb una sinceridat que l'honra: «perque ses Caixes de ses Societats obreres no-més serveixen per que es vius s'escapin am sos fondos»;

lo que es una gloria de sa «moral socialista».

2.ª «S'anarquisme i s'emancipació de s'obrer son dues línies paraleles, que per llargues que sien, no toparán may».

3.ª «En tot temps son estades combatudes ses sectes per fanàtiques e intranzigents, i ets anarquistes no son més qu'una secta...: alls «creuen i llyuten per una societat imaginaria i per una humanidat utópica.» (En «Bueso» no parla de s'utopia des socialisme per vergonya...)

4.ª «Es sindicalistes—vulgo anarquistes—no-més per porer vendre periòdics i folletins i per tenir locals gratis aont donar conferencies, ja «se senten» sindicalistes». ¡Farsants!

5.ª «Ets anarquistes tenen un sens fi de vagues desastroses, un sens-fi de sindicats morts».

6.ª Ets anarquistes «tenen N'Amós, En Mata, En Moreno, En Rull, etz. tots ells anarquistes i confidents» des policies (vol dir, traidors a sa maleda causa).

¡A veure «El Rayo» com s'espolsa aquestes greus acusacions, que pareixen tan veres!

Furies anárquiques de «El Rayo»

Les té i fortes, «El Rayo» de disapte passat. Si no fos perque lo primer que li ocorre a un, quant llix es es paperot, es pensar qu'es tracta de quatre gats i un boy, digues, per ses seues idees, des Manicomis de Jesús... ja hauriem agafats es trastets i seriem fuyts... a la mar, per no estar segurs a la terra.

Se tracta de deixebles anormals d'En Bakounina, qui deya: «No admetrem altra actividat útil més que sa destrucció i ses seues formes son varies: revolver, veri, núu cerredor. Sa resolució hu santifica tot sense excepció.» La una altra banda: «Per conseguir sa «pau-destrucció» (destrucció total), es precis fer un sens-fi d'atentats i d'empreses atrevides fins a lo increíble, qu'umplin d'espant es poderosos i augmentin més i més s'energía des poble infonguent en aquest sa fe en so triunf de sa Revolució.»

Se tracta d'anarquistes qui, per «hoara» de Mallorca, escriuen d'amunt «El Rayo»: que lo que cerquen ells, és es reynat complet i absolut de s'Anarquia, es a dir, «sa solució criminal de sa qüestió obrera».

Se tracta de petites gents pervertides qui blasfemen i s'aixequen contra el Cel i contra la Terra, contra Deu i contra ets homos, contra les coses i contra la Naturalesa, contra tot lo actualment existent. L'homo anarquista en tot i per tot se veu torbat, trastornat mentalment per tot allò «que es més qu'ell»: per això res el satisfá, en no esser sa negació, sa destrucció de tot quant veu i li fa nosa per justificar es seu estat de desesperació, immotivada i exageradissima.

Altres vegades ja hu hem dit: l'ideal contingut dins es lema de «Anarquia», per seductor que sia, es irrealizable; la pau i l'igualdat i la justieia que's vol conseguir posant en pràctica ses doctrines de s'Anarquisme, no's conseguirá may. La societat futura, tal com ets anarquistes de «El Rayo» la somien, destruint la familia per l'amor lliure, anulant la societat per la destrucció des matrimoni, injuriat i negant la patria, mofantse de sa llibertat des ciutadans, etz., may podrà resultar una bona organizació social, ni dolenta, i se caracterizará, al revés, per la falta de tota organizació. Tota provatura, per realisar-la, ha de produir immediatament es desorde més espantós. S'ambició, s'enveja, sa peresa i ets altres vicis, tan afrontosos per sa naturalesa humana, subsistirán sempre i aportellerán es grossos a oprimir es petits, fins que se'n aixecaria un qui seria més fort que tots es forts. I així, es resultat immediat de s'anarquia seria es desorde; i es

segon resultat, sa dictadura, sa tirania d'un tot sol.

S'anarquisme, idó, l'hem de tenir per doctrina nefasta, qu'umpli es cap des proletaris, des pobres, de sòmits impossibles. Tendrà manifestacions crúes, horribles, locals sa majoria d'elles; difícilment n'hi podrà haver que's puguen dir «generals»: pero estabilitat, orde, nova justieia, règim de govern, no'n pot dur de cap manera: tot lo qu'es negació, no pot esser constructiu; tot lo qu'es destrucció, no pot esser reforma; tot lo qu'es perturbació de sa vida social, no pot esser medicina acertada des mals que sa present societat pateix.

Es per això que, abans de lletgir «El Rayo», sempre estam armats i prevenguts d'una grau dosis de compassió.

L'Esglesia Católica i es poble

No fa gaire mesos que un diari tan poc sospitós de parcialidat com «El Mundo» de Madrid, publicava aquestes retxes:

«S'acció católica continúa orientada de cap a sa redenció des conrador. Fins ara, e-hu hem de confessar, es catòlics han treballat per millorar sa situació des treballador des camp, més que sa de s'obrer de fábrica.—Ses caixes rurals, ses cooperatives, ses mutualitats e-hu demostren. I a pesar d'això, ses esquerres, en lloc d'imitar aquesta acció benefactora, — s'única campanya noble qu'haurien de fer, — perden es temps criticant, blasfemant, calumniant, destruint. No es aquest es camí.— Es temps han mudat. Ses associacions econòmiques més fortes avuy en dia seran ses que mirin an es camp. Per això es qu'es catòlics han demostrat esser ets únics que hi veuen clar. Mentres tant ses esquerres dormen dins vaguedats i doctrines que ni interessen ni commouen. Perden es temps».

Es bo qu'un diari liberalot que no mos pertany en res ni per res, fassa aquesta confessió.

Lo que noltros deym, es que no sols es catòlics hem treballat an es camp, sino que am caixes d'estalvis, am cooperatives, am sindicats obrers, etz. hem anat a millorar sa condició de s'obrer de ses ciutats: que no hi ha capital, ni ciutat, ni vila, ni poble, aont no hi haja institucions d'aquestes per benefici des fuy des taller.

En punt a protecció d'infants i auxili de veys i curació de malalts, presentam sa feyna incalculable, meritissima, hermosissima, may imitada i que no son capaços de ferla aqueys que's diuen «malalters layes», aquestes que s'anomenen «malalteres layques». No, negú des camp antireligiós ha fet may ni es capaç de fer res de lo que fan per pobres veys i malaltes ses «Germanetes des Pobres», es «Germans de St. Juan de Deu», «Ses Sirventes de Jesús i Maria», etz.

En punt a ensenyansa i cultura: quant será que ses escoles oficials ni ses «layques», porán posarse an es costat de ses «escoles-Manjón», de ses des PP. Escolapis, de ses des PP. Salesians, de ses des «Germans de la Doctrina Cristiana», per no citar més que ses dedicades a s'ensenyansa i educació gratuita de pobres?

Ara recordam un fet. A Madrid, fa mitx any que no hi havia, ni de molt, es nombre d' escoles públiques que senyala sa llei. ¿Qui ha treballat i s'es desteixinat de-bon-de-veres per obrir tantes escoles com mancaven? ¿En Lerroux? ¿En Pauet Iglesias? ¿N'Antón Ninón» de «El Rayo», que dissapte passat mos surt tot rabent per dirnos

que lo que falta per posar sa felicitad amunt la terra es «estudiar, s'anarquia? Cal Varen esser es Rectors des ses Parroquies de Madrid. ¿Idó?

I en recordam un altre de fet. Fa uns quants mesos a diferents punts d'Espanya hi va haver inundacions i grans perjuys i naufrays an es camps i a la mar. ¿Heu sentit dir que En Lerroux o En Soriano, o En Nougués, o En Pauet Iglesias, o qualsevol altre republicà de sa Conjunció, o cap radical, o cap socialista gros ni petit, haja enviat una maya per aussiliar i consolar es perjudicats? Vos assegur que no. En camvi vos diré qu'El Papa Pio X tot d'una va enviar 3000 lires (més de 3000 pessetas) i es Bisbes, reunits a Begoña (Bilbao) varen dur an es perjudicats prop de 50.000 pessetes.

No hi ha que dir tornau: democracia, amor an es poble, desinterés, sacrifici en bé des poble només el trobreu dins l'Esglesia Católica.

Secció local

Va esser molt concorreguda sa conferencia que el Sr. Garcia Leal doná s'altre dia a sa societat «La Peña», sobre política conservadora. Defensá es conferenciant ab gran eloquencia aqueixa política considerantla salvadora per Espanya. Es Cap des Partit Conservador de Manacor, es nostro bon amic D. Juan Amer i Servera, també parlá afirmant es «Credo, conservador, i donant les gracies an el Sr. Garcia Leal per sa notable conferencia que acabava de fer i a tota la gent que havia acudit a escoltarlo.

Lluïdissima resultá sa festa del Roser que hi va haver diumenge passat an es «Convent»: moltes de comunions, gran gernació a fer «visites» per guanyar «el Jubileu»: ofici major molt solemne, un sermó molt eloqüent del P. Fuentes; i una prosessó garridissima a's capvespre que presidí el P. Francesc Cabeza, arribat aqueys dies de fora Mallorca. Tot aná de primera, gracies a Deu.

Avuy capvespre comensa sa «festa escolar, d'aquesta vila i acabarà demá vespre. Avuy a les tres dins sa «Clasta» des «Convent» una comissió de nines de ses Costures repartiran «bonos» an es pobres; a les sis repicarán a la Parroquia i ets al·lots de ses Escoles i ses al·lotes de ses Costures aniran ab ses Autoridats a l'Esglesia a cantar una «Salve»; a les sis i mitja aniran a «sa Bassa» a cantar cansons escolars; a les set durán sa bandera a la Sala, i hi passarán tots per devant, deixantia allá; de les 9 a les 11 música a «sa Bassa».

Demá a les sis des matí, diana, passant sa música p'es carrers principals de Manacor; a les 12 dinar an es pobres de l'Hospici; a les 3 des capvespre repartiment de premis dins sa «Clasta» des «Convent»; a les 5 cinematograf de franc pe's al·lotea de ses Escoles i Costures an es «Centre de variedats»; i a les 8 música a «sa Bassa».

Ses plogudes enguany sembla que van en gros, gracies a Deu. Per anar bé no mos haurien de fer regates per costers i comallars; lo que si haurien de fer, esclatar ets auballons.

Divenres de s'altra setmana ja va ploure a voler, i seguí plovent dissapte, diumenge, dilluns i dimars. Ab això la gent ha cobrat coratge i sembreu a té qui té. Allá ont se son morts es porcs, naturalment, van una mica mostiys.

Enguany ses fuyes d'ets arbres son caygudes molt prest, lo qual sol esser senya de que l'any qui vé será prime-renc.

ANDREU ALCOVER.